

Bohumil S l a v í k

Klíč k určování československých druhů rodu M a l v a L.

- 1a Střední a horní lodyžní listy hluboce dlanitě 3-7 dílné; velké květy (korunní lístky přes 2 cm dl.) v úžlabí listů jednotlivě, na konci lodyhy tvoří hroznovitě květenství; androeceální trubka s dlouhými, odstálými, jednoduchými chlupy; plod z 15-26 plůdků 2
- b Všechny listy nedělené nebo 5-7 laločné nebo nejvýš do poloviny dlanitoklané; menší květy v úžlabí listů tvoří svazečky, lodyha končí listnatým prýtem; (odění androeceální trubky viz dále); plod z 8-15 plůdků 3
- 2a Lodyha alespoň v horní části s hvězdovitými chlupy; úkrojky horních lodyžních listů trojsečné; lístky kalíšku vejčité; korunní lístky růžové, nikdy bílé; plody lysé, z 18-26 plůdků ..... M. alcea
- b Lodyha s odstálými, jednoduchými chlupy; lodyžní listy [±] pětisečné s úkrojky 1-2x peřenoklanými; lístky kalíšku čárkovitě kopinaté; korunní lístky růžové, často čistě bílé; plody chlupaté, z 15-19 plůdků ..... M. moschata
- 3a Listy [±] do poloviny čepele dlanitě pětiklané; lístky kalíšku vejčité nebo podlouhle vejčité; korunní lístky 2-4x delší než kališní, červenofialové, tmavěji žilkované; androeceální trubka se svazčitými chlupy 4
- b Listy okrouhle ledvinité, nejvýš do 1/3 dlanitě laločnaté, laloky většinou tupé; lístky kalíšku čárkovité nebo čárkovitě kopinaté; korunní lístky nejvýš 2x delší než kališní, bělavé, růžové až světle červenofialové; androeceální trubka lysá nebo s jednoduchými či dvouklanými chlupy 5
- 4a Rostlina chlupatá, většinou menšího vzrůstu ([±] do 1 m) než u následujícího druhu, stonek poměrně tenký; lístky kalíšku podlouhle vejčité; korunní lístky většinou 20-25 mm dl., podlouhle obvejčité, znenáhla zúžené v nehet; v úžlabí listů 2-6 květů ..... M. sylvestris
- b Rostlina [±] olysálá, mohutnějšího vzrůstu (až 1,5 m), stonek dosti tlustý; lístky kalíšku vejčité, tupé; korunní lístky 20-30 mm dl., nachové s tmavými žilkami, široce obvejčité, náhle přecházející v nehet; v úžlabí listů až 15 květů ..... M. mauritiana

- 5a Lodyhy poléhavé nebo vystoupavé; květy po 2-6 v úžlabí listů na květních stopkách několikrát delších než květ; korunní lístky na basi (nehtu) na okraji brvité; (znaky na plodech viz dále) 6
- b Lodyhy statné, přímé; květy v úžlabí listů v hustých svazečcích (až 25 květů) na velmi krátkých stopkách; korunní lístky na nehtu lysé; plody snadno rozpadavé, z 10-11 lysých, hladkých, jen při okraji příčně vrásčitých plůdků 7
- 6a Okraj kališních cípů plochý; korunní lístky 2-3x delší než kališní, tmavě růžové, vpředu zřetelně vykrojené; androeceální trubka s jednoduchými a dvouklanými chlupy; šířka plodu 6-7 mm, šířka stylopodia 2,5-3 mm; plod z 13-15 hladkých, na okraji zaoblených, nezřetelně drobně chlupatých plůdků ..... M. neglecta
- b Okraj kališních cípů ⁺ zvlňňný; korunní lístky ⁺ tak dl. jako kališní, většinou bělavé, vpředu nejvýš jen mělce vykrojené; androeceální trubka lysá; šířka plodu 6-6,5 mm, šířka stylopodia ⁺ 1,5 mm; plod z 10-11 za zralosti síťovitě vrásčitých, lysých nebo nezřetelně roztroušeně drobně chlupatých plůdků, na okrajích s vyniklým nezubatým lemem ..... M. pusilla
- 7a Listy na okraji drobně zoubkaté (na 1 cm 16-22 zoubků), kadeřavé; bělavé korunní lístky nepatrně delší než kalich ..... M. crispa
- b Listy na okraji hrubě zubaté (na 1 cm 4-5 zubů), ploché; bledě růžové korunní lístky zřetelně delší než kalich ..... M. verticillata

Vysvětlivky:

1. Nitky tyčinek u slézů jsou srostlé radiálně i tangenciálně v jediný trubkovitý útvar, objímající čnělky, na basi spojený s korunními lístky a na vnější horní části nesoucí větší množství prašníků s jediným prašným vakem; odění této androeceální trubky je charakteristické pro jednotlivé skupiny druhů.
2. Stylopodium je terčovitě rozšířená base čnělek.
3. Počet plůdků u M. neglecta a M. pusilla je důležitým znakem při určování zvláště v počátečním stadiu vývinu plodů, kdy povrchová struktura plůdků bývá u M. pusilla velmi podobná jako u M. neglecta.

Přetištěno z článku - B. Slavík: Poznámky k určování, sběru a rozšíření slézů (rod Malva) na území ČSSR.- Zpr. Čs. Bot. Společ., Praha, 2:43-50, 1967.